

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาโทษทางวินัยพนักงานส่วนตำบล
กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๙.๕/๑๐๗๙๐ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ หรือการพิจารณาโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิด สรุปความได้ ดังนี้

๑. ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก (อบต. เกาะหมาก) ได้มีคำสั่งลงโทษนาย อ. ซึ่งกระทำการอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ตัดเงินเดือนร้อยละห้าเป็นเวลาสามเดือน โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพัทลุง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การไล่ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งนาย อ. มิได้อุทธรณ์คำสั่งและได้รับโทษทางวินัยดังกล่าวไปแล้ว

๒. ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้มูลความผิดนาย อ. จากมูลเหตุเดียวกันกับที่ อบต. เกาะหมากได้เคยมีคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าว โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้มีหนังสือแจ้งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลว่าการกระทำของนาย อ. ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา (นักบริหารงานช่าง ระดับ ๗) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพัทลุง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และขอให้นายกองคการการบริหารส่วนตำบลเกาะหมากพิจารณาโทษทางวินัยแก่นาย อ. ภายในสามสิบวัน โดยมีต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยอีก ในการนี้ อบต. เกาะหมากจึงดำเนินการเสนอรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ต่อคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพัทลุง (ก.อบต.จังหวัดพัทลุง) เพื่อให้พิจารณาเพิ่มโทษทางวินัยแก่นาย อ. จากตัดเงินเดือนร้อยละห้า เป็นเวลาสามเดือน เป็นไล่ออกจากราชการ

๓. ก.อบต.จังหวัดพัทลุงเห็นว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการกับนาย อ. เป็นการชี้มูลให้พิจารณาโทษทางวินัยในเรื่องเดียวกันซึ่งนายกองคการการบริหารส่วนตำบลเกาะหมากได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยตัดเงินเดือนร้อยละห้า เป็นเวลาสามเดือน และ ก.อบต.จังหวัดพัทลุงได้เห็นชอบแล้ว จึงมีหนังสือขอหารือคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) ว่า กรณีดังกล่าวจะถือได้ว่าการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมและการลงโทษใหม่ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลมีลักษณะเป็นการเพิ่มโทษ ไม่เป็นการลงโทษซ้ำในการกระทำความผิดเรื่องเดียวกันหรือไม่ อย่างไร

๔. ก.อบต. มีความเห็นว่า การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติม และการลงโทษใหม่ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูล มีลักษณะเป็นการเพิ่มโทษ โดยไม่เป็นการลงโทษซ้ำในการกระทำความผิดเรื่องเดียวกัน และไม่ได้ปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยเทียบเคียงหนังสือสำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๒๑ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ บันทึกคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เรื่องเสร็จที่ ๓๒/๒๕๔๗ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๕๘๕/๒๕๕๖ สำหรับขึ้นเงินเดือนที่ถูกดเลื่อนขึ้นเงินเดือนครั้งปีหลัง (วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) ที่นาย อ. เสียไปแล้วเพราะถูกลงโทษตัดเงินเดือน นั้น นาย อ. ย่อมไม่มีสิทธิได้รับคืน เพราะเป็นการเพิ่มโทษนาย อ. มากกว่าโทษเดิม

๕. เนื่องจากประเด็นข้อหาดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญและเกี่ยวข้องกับการเพิ่มโทษและการเพิกถอนคำสั่งโทษทางวินัยซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒/๒๕๔๗ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๕๘๕/๒๕๕๖ แตกต่างจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗/๒๕๕๗ ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบและถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอหารือว่า ความเห็น ก.อบต. ดังกล่าวถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับเรื่องแล้วได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทน จึงเห็นว่า การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มิใช่การสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติม และมีใช้การเพิ่มโทษใหม่ แต่เป็นการไต่สวนตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันเป็นกระบวนการที่แยกต่างหากจากการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชา และโดยผลของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องสั่งการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และโดยที่การสั่งลงโทษตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีผลให้คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนเดิมเป็นอันสิ้นผล ดังนั้น ในคำสั่งลงโทษที่จะออกใหม่จึงสมควรยกเลิกคำสั่งเดิมเสียในคราวเดียวกันด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๗/๒๕๕๗

อนึ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเช่นกรณีตามข้อหาเรื่องนี้อีก สมควรที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำนองเดียวกับข้อ ๗๔^๑ วรรคสอง (๓)

^๑ข้อ ๗๔ ในกรณีที่มีการเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีคำสั่งใหม่ โดยให้สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิม แล้วสั่งใหม่ให้เป็นไปตามนั้น

คำสั่งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด โดยอย่างน้อยให้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) อ้างถึงคำสั่งลงโทษเดิมก่อนมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ
- (๒) อ้างถึงมติของ อ.ก.พ. กระทรวง หรือของ ก.พ. หรือคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. หรือขององค์กรตามกฎหมายอื่น ที่ให้เพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ แล้วแต่กรณี โดยแสดงสาระสำคัญโดยสรุปไว้ด้วย
- (๓) สั่งให้ยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิมตาม (๑) และมีคำสั่งใหม่ให้เป็นไปตาม (๒)
- (๔) ระบุวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่ได้รับไปแล้ว

แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่กำหนดให้สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิม แล้วสั่งใหม่ให้เป็นไปตามนั้น

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๖๔